Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea
STQARRIJA GĦALL-ISTAMPA Nru 31/21
Il-Lussemburgu, 2 ta’ Marzu 2021

Stampa u Informazzjoni

Sentenza fil-Kawża C-824/18
A.B. *et* (Ħatra tal-Imħallfin fil-Qorti Suprema – Rikors)

L-emendi suċċessivi tal-Liġi Pollakka dwar il-Kunsill Nazzjonali għall-Ġudikatura li għandhom bħala effett li jħassru l-istħarriġ ġudizzjarju effettiv tad-deċiżjonijiet ta’ dan il-Kunsill li jippreżenta lill-President tar-Repubblika kandidati għall-funzjonijiet ta’ Mħallef fil-Qorti Suprema jistgħu jiksru d-dritt tal-Unjoni

Fil-każ ta’ ksur ippruvat, il-prinċipju ta’ supremazija tad-dritt tal-Unjoni jimponi fuq il-qorti nazzjonali li tħalli mhux applikati tali emendi

Permezz ta’ riżoluzzjonijiet adottati f’Awwissu 2018, il-Krajowa Rada Sądownictwa (il-Kunsill Nazzjonali għall-Ġudikatura, il-Polonja) (iktar ’il quddiem il-“KRS”) iddeċieda li ma jippreżentax lill-President tar-Repubblika tal-Polonja proposti għal ħatra ta’ ħames persuni (iktar ’il quddiem ir-“rikorrenti”) għal pożizzjonijiet ta’ Mħallef tas-Sąd Najwyższy (il-Qorti Suprema, il-Polonja) u li jippreżenta kandidati oħrajn għal dawn il-pożizzjonijiet. Ir-rikorrenti adixxew lin-Naczelny Sąd Administracyjny (il-Qorti Amministrattiva Suprema, il-Polonja), il-qorti tar-rinviju, b’rikorsi kontra dawn ir-riżoluzzjonijiet. Tali rikorsi kienu għalhekk irregolati bil-Liġi dwar il-Kunsill Nazzjonali għall-Ġudikatura (iktar ’il quddiem il-“Liġi dwar il-KRS”), kif emendata b’liġi ta’ Lulju 2018. B’applikazzjoni ta’ din is-sistema, kien previst, minn naħa, li, jekk l-ebda wieħed mill-parteċipanti għal proċedura ta’ ħatra għal pożizzjoni ta’ Mħallef tal-Qorti Suprema ma jikkontesta r-riżoluzzjoni inkwistjoni tal-KRS, din ir-riżoluzzjoni ssir definittiva f’dak li jirrigwarda l-kandidat ippreżentat għal din il-pożizzjoni, b’tali mod li dan tal-aħħar seta’ jinħatar mill-President tar-Repubblika. Barra minn hekk, l-annullament eventwali ta’ tali riżoluzzjoni fuq rikors ta’ parteċipant mhux ippreżentat għall-ħatra ma setax iwassal għal evalwazzjoni ġdida tas-sitwazzjoni ta’ dan tal-aħħar għall-finijiet tal-għoti eventwali tal-pożizzjoni kkonċernata. Min-naħa l-oħra, skont din l-istess sistema, tali rikors ma setax ikun ibbażat fuq motiv ibbażat fuq evalwazzjoni mhux xierqa tal-osservanza, mill-kandidati, tal-kriterji meħuda inkunsiderazzjoni fl-adozzjoni tad-deċiżjoni dwar il-preżentazzjoni tal-proposta ta’ ħatra. Fit-talba għal deċiżjoni preliminari inizjali tagħha, il-qorti tar-rinviju, filwaqt li tqis li tali sistema teskludi fil-prattika kull effettività tar-rikors ippreżentat minn parteċipant mhux ippreżentat għall-ħatra, iddeċidiet li tistaqsi lill-Qorti tal-Ġustizzja dwar il-konformità ta’ din is-sistema mad-dritt tal-Unjoni.

Wara din it-talba għal deċiżjoni preliminari inizjali, il-Liġi dwar il-KRS ġiet emendata mill-ġdid fl-2019. Bis-saħħa ta’ din ir-riforma, minn naħa, sar impossibbli li jiġu ppreżentati rikorsi kontra d-deċiżjonijiet tal-KRS dwar il-preżentazzjoni jew in-nuqqas ta’ preżentazzjoni ta’ kandidati għall-ħatra għal pożizzjonijiet ta’ Mħallef tal-Qorti Suprema. Min-naħa l-oħra, din ir-riforma ddekretat nuqqas ta’ lok li tingħata deċiżjoni *ipso jure* fuq tali rikorsi li għadhom pendenti u b’dan il-mod ċaħħdet, fil-fatt, lill-qorti tar-rinviju mill-kompetenza tagħha sabiex tagħti deċiżjoni dwar dan it-tip ta’ rikors kif ukoll mill-possibbiltà li tikseb risposta għad-domandi preliminari li hija kienet għamlet lill-Qorti tal-Ġustizzja. F’dawn iċ-ċirkustanzi, fit-talba għal deċiżjoni preliminari addizzjonali tagħha, il-qorti tar-rinviju staqsiet lill-Qorti tal-Ġustizzja dwar il-konformità mad-dritt tal-Unjoni ta’ din is-sistema l-ġdida.

Evalwazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja

Fl-ewwel lok, il-Qorti tal-Ġustizzja, bħala Awla Manja, tiddeċiedi, qabelxejn, li kemm is-sistema ta’ kooperazzjoni bejn il-qrati nazzjonali u l-Qorti tal-Ġustizzja, stabbilita fl-Artikolu 267 TFUE, kif ukoll il-prinċipju ta’ kooperazzjoni leali, stipulat fl-Artikolu 4(3) TUE, jipprekludu emendi leġiżlattivi, bħal dawk, ipprećitati, imwettqa fl-2019 fil-Polonja, meta jidher li dawn kellhom bħala effetti speċifiċi li

jipprekludu lill-Qorti tal-Ġustizzja milli tagħti deċiżjoni fuq domandi preliminari bħal dawk magħmula mill-qorti tar-rinviju u li tiġi eskluża kull possibbiltà ta' ripetizzjoni futura, minn qorti nazzjonali, ta' domandi analogi għalihom. Il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża, f'dan ir-rigward, li hija l-qorti tar-rinviju li għandha tevalwa, billi tieħu inkunsiderazzjoni l-elementi rilevanti kollha u, b'mod partikolari, il-kuntest li fih il-leġiżlatur Pollakk adotta dawn l-emendi, jekk dan huwiex il-każ f'din il-kawża.

Sussegwentement, il-Qorti tal-Ġustizzja tqis li l-obbligu tal-Istati Membri li jistabbilixxu r-rimedji ġudizzjarji neċessarji sabiex tiġi żgurata lill-partijiet fil-kawża l-osservanza tad-dritt tagħhom għal protezzjoni ġudizzjarja effettiva fl-oqsma koperti mid-dritt tal-Unjoni, previst fit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE, jista' wkoll jipprekludi dan it-tip ta' emendi leġiżlattivi. Dan huwa l-każ meta jkun jidher, li huwa, f'dan il-każ ukoll, il-kompitu tal-qorti tar-rinviju li tevalwa abbażi tal-elementi rilevanti kollha, li dawn l-emendi jkunu ta' natura li jqajmu dubji leġittimi, f'moħħ il-partijiet fil-kawża, fir-rigward tal-impermeabbiltà tal-imħallfin maħtura abbażi tar-riżoluzzjonijiet tal-KRS, fid-dawl ta' elementi esterni, b'mod partikolari, ta' influwenzi diretti jew indiretti mis-setgħa leġiżlattiva u dik eżekuttiva, u dwar in-newtralità tagħhom fir-rigward tal-interessi li jkunu affrontati bihom. Tali emendi jkunu jistgħu għalhekk iwasslu għal assenza ta' apparenza ta' indipendenza jew ta' imparzjalità ta' dawn l-imħallfin li tkun ta' natura li tippreġudika l-fiduċja li l-ġustizzja għandha tispira fil-persuni fil-kawża f'soċjetà demokratika u Stat tad-dritt.

Sabiex tasal għal din il-konklużjoni, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar li l-garanziji ta' indipendenza u ta' imparzjalità meħtieġa skont id-dritt tal-Unjoni jissuponu l-eżistenza ta' regoli li jirregolaw il-ħatra tal-imħallfin. Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja tenfasizza r-rwol determinanti tal-KRS fil-proċess ta' ħatra għal pożizzjoni ta' Mħallef tal-Qorti Suprema, peress li l-att ta' proposta li huwa jadotta jikkostitwixxi kundizzjoni *sine qua non* sabiex kandidat jinħatar sussegwentement. Għaldaqstant, il-livell ta' indipendenza li jgawdi minnu l-KRS fil-konfront tas-setgħa leġiżlattiva u dik eżekuttiva Pollakka jista' jkun rilevanti sabiex jiġi evalwat jekk l-Imħallfin li huwa jagħżel humiex ser ikunu f'pożizzjoni li jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' indipendenza u ta' imparzjalità. Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja tindika li l-assenza eventwali ta' stħarriġ ġudizzjarju fil-kuntest ta' proċess ta' ħatra għal pożizzjonijiet ta' Mħallef ta' qorti suprema nazzjonali tista' tirriżulta problematika meta l-elementi kuntestwali rilevanti kollha li jikkaratterizzaw tali proċess fl-Istat Membru kkonċernat ikunu jistgħu jqajmu, f'moħħ il-partijiet fil-kawża, dubji ta' natura sistematika fir-rigward tal-indipendenza u tal-imparzjalità tal-Imħallfin maħtura wara dan il-proċess. F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li, jekk il-qorti tar-rinviju kellha tikkonkludi, abbażi tal-elementi rilevanti kollha li hija semmiet fid-deċiżjoni tar-rinviju tagħha u, b'mod partikolari, tal-emendi leġiżlattivi li reċentement affettwaw il-proċess ta' nomina tal-membri tal-KRS, li dan tal-aħħar ma joffrix garanziji ta' indipendenza suffiċjenti, l-eżistenza ta' rimedju ġudizzjarju miftuħ għall-kandidati mhux magħżula tkun tirriżulta neċessarja sabiex tikkontribwixxi għall-protezzjoni tal-proċess ta' ħatra tal-imħallfin ikkonċernati minn influwenzi diretti jew indiretti sabiex jiġi evitat, fl-aħħar, li jkunu jistgħu jqumu d-dubji preċitati.

Fl-aħħar nett, il-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi li, jekk il-qorti tar-rinviju tasal għall-konklużjoni li l-adozzjoni tal-emendi leġiżlattivi tal-2019 saret bi ksur tad-dritt tal-Unjoni, il-prinċipju ta' supremazija ta' dan id-dritt jimponi fuq din il-qorti tal-aħħar li tħalli mhux applikati dawn l-emendi, irrispettivament minn jekk dawn ikunux ta' oriġini leġiżlattiva jew kostituzzjonali, u li tkompli tassumi l-kompetenza li kienet tagħha sabiex tieħu konjizzjoni tat-tilwim li kellha quddiemha qabel ma twettqu dawn l-emendi.

Fit-tieni lok, il-Qorti tal-Ġustizzja tqis li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE jipprekludi emendi leġiżlattivi, bħal dawk, ippreċitati, li saru fl-2018 fil-Polonja, meta jkun jidher li dawn huma ta' natura li joħolqu dubji leġittimi, f'moħħ il-partijiet fil-kawża, dwar l-impermeabbiltà tal-Imħallfin hekk maħtura fir-rigward ta' elementi esterni, u fir-rigward tan-newtralità tagħhom fil-konfront tal-interessi li huma involuti, u li jwasslu għalhekk għal assenza ta' apparenza ta' indipendenza jew ta' imparzjalità ta' dawn l-imħallfin li tkun ta' natura li tippreġudika l-fiduċja li l-ġustizzja għandha tispira fil-persuni fil-kawża f'soċjetà demokratika u Stat tad-dritt.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qrati tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qrati nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-test sħiħ tas-sentenza jinsab fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Ritratti tal-għoti tas-sentenza huma disponibbli fuq "Europe by Satellite" ☎ (+32) 2 2964106